

Vana- Võromaa muuseumide arengukava 2024-2028

Kinnitatud TN 24.10.2023 koosolekul

Võru 2023

Sisukord

Sissejuhatus	3
Hetkeolukord.....	4
Ülevaade Vana-Võromaa muuseumide struktuurist.....	4
Statistika	4
Tugevused ja probleemid	5
Strateegia	7
Tunnuslause.....	7
Missioon	7
Visioon	7
Väärtused	7
Eesmärgid	8
Tegevused eesmärkide saavutamiseks	8
Arengukava uuendamise kord.....	9
Rakenduskava 2022– 2026.....	10

Sissejuhatus

Vana-Võromaa muuseumide arengukava on dokument, mille järgimine tagab organisatsiooni jätkusuutliku ja sihipärase arengu pidevalt muutavas ühiskonnas. Arengukavas on määratletud muuseumide arengusuunad viieks aastaks ning kavandatud kolmeks aastaks tegevused nende saavutamiseks. Arengukava toetab Võru Instituuti ja selle muuseumiosakonda juhtimisel vajalike otsuste ning tööplaanide tegemisel.

Arengukava koostamisel lähtuti kehtivatest õigusaktidest ja strateegilistest dokumentidest, peamiselt:

1. [Muuseumiseadus](#)
2. [Kultuuri arengukava 2021-2030](#)
3. [Vana-Võrumaa pärimuskultuuri toetamise tingimused ja kord](#)
4. [Võru maakonna arengustrateegia 2035+](#)
5. [Põlvamaa arengustrateegia 2035+](#)
6. [Võru Instituudi muuseumiosakonna põhimäärus](#)

Arengukava koostamiseks moodustati töörühm, kuhu kuulusid kõikide muuseumide esindajad ning Võru Instituudi juhtkonna liikmed. Kõikidel töötajatel oli võimalik teha ettepanekuid ja täiendusi. Arengukava koostamisprotsess kestis oktoobrist 2021 kuni märtsini 2022.

Hetkeolukord

Ülevaade Vana-Võromaa muuseumide struktuurist

Võru Instituudis on kaks osakonda: teadus- ja arendusosakond ning muuseumiosakond, mille koosseisus on Vana-Võromaa muuseumid: Karilatsi Vabaõhumuuseum, Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, Mõniste Talurahvamuuseum ja Vana-Võromaa Kultuurikoda. Muuseumid tegutsevad oma ajaloolistes asupaikades. Muuseumiosakonnal on juhataja, kes koordineerib kõigi nelja muuseumi tegevust. Igal muuseumil on juhataja ja töötajad.

Vastavalt põhimäärusele on muuseumidel spetsiifilised põhiülesanded:

- 1) [Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi](#) põhiülesanne on dr. Friedrich Reinhold Kreutzwaldi elu, tegevuse, loomingu ja tema ajastuga seonduva materjali kogumine, säilitamine, uurimine ja eksponeerimine. Muuseumis kogutakse ja eksponeeritakse ka teiste Vana-Võromaa kirjanike loomingut, mis aitab kaasa piirkonna identiteedi hoidmisele ja tugevdamisele.;
- 2) [Mõniste Talurahvamuuseumi](#) põhiülesanne on koguda, säilitada ja tutvustada Vana-Võromaa lõunaosa talupojakultuuri, põhisuunana Eesti-Läti piiriala talumajapidamiste ajalugu ja arengut ning kõrvalsuunana talurahvakaubanduse osa selles;
- 3) [Karilatsi Vabaõhumuuseumi](#) põhiülesanne on koguda, säilitada ja tutvustada Vana-Võromaa põhjaosa talupojakultuuri, põhisuunana ajaloolise Võrumaa halduskorralduse ajalugu ja arengut ning kõrvalsuunana hariduse andmise ajalugu Lõuna-Eestis;
- 4) [Vana-Võromaa Kultuurikoja](#) põhiülesanne on koguda, säilitada ja tutvustada Vana-Võromaa muinasajaloo ja tänapäevaga seotud materjale, pöörates erilist tähelepanu Vana-Võromaaga seotud kunstnikele ja võru keelele.

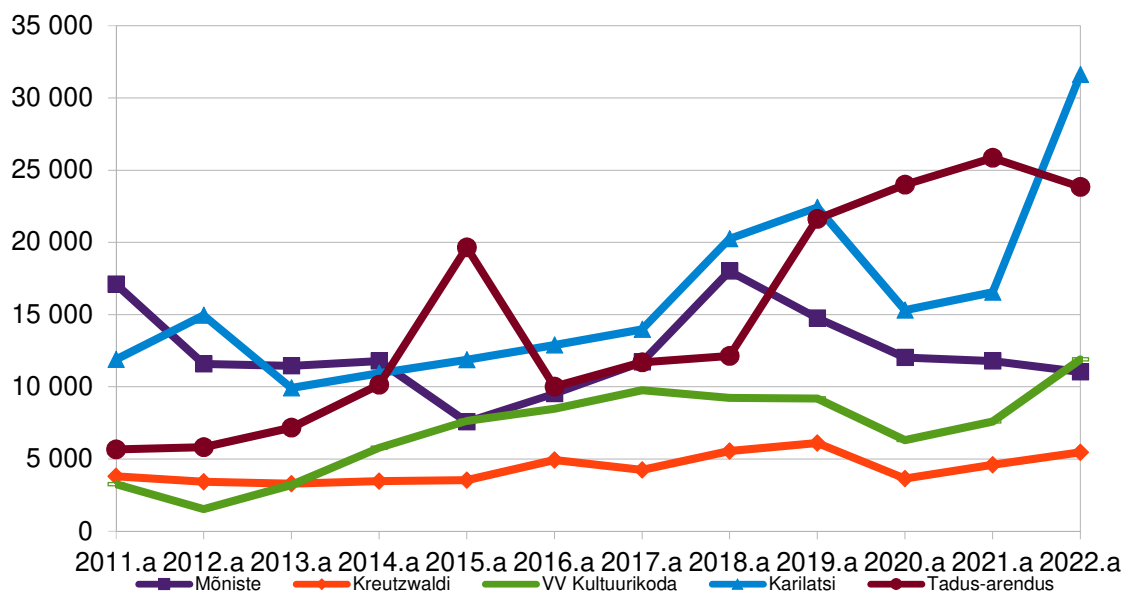
Statistika

Tabel 1. Olulisemaid näitajaid muuseumide tööst 2022. aastal.

2022.aasta seis/Muuseum	Karilatsi VM	Kreutzwaldi MM	Võru kultuurikoda	Mõniste TM	Kokku
Museaalide arv	34 994	11 405	58 754	13 805	118 958
Töötajate arv	5	6	7	4	22
Tulud: tasulised teenused	25 642	4 102	10 431	8 045	48 220
Kulud: töäjõud, muud kulud	131 388	152 489	252 258	120 394	656 529
Külastajaid	8 095	4 940	4 100	2 547	19 682
Haridusprogrammides osalejaid	2 532	1 358	2 067	501	6 458
Näituste arv	10	7	13	9	39
Publikatsioonide arv	0	0	0	0	0
Avatud päevi aastas	301	351	348	300	1 300

Kulud on osaliselt kaetud omatulust. Hooajaliselt võetakse vastavalt vajadusele juurde käsunduslepinguga töötajaid. Näitustena ei kajastata haridusprogrammide jaoks koostatud õppevahendeid. Kõige rohkem näitusi on Karilatsi Vabaõhumuuseumis, sest seal on 16 hoonet, milles 20 püsinäitust. Lisaks on seal kaks ajutist, kaks külalis-, kaks koostöö- ja neli virtuaalnäitust.

Võru Kultuurikoja hoones on palju vahelduvaid näitusi, seal asub galerii, kus on aastas vähemalt seitse külalishäädust. Kreuzwaldi Memoriaalmuuseumis on neli hoonet ning 1-2 ajutist häädust aastas. Mõniste Talurahvamuuseumis on kuus hoonet, neist ühes kolm püsinäidust. Avatud päevad aastas kajastavad nii neid päevi, mil muuseum oli külastajatele avatud, kui neid, mil viidi läbi haridusprogramme.

Joonis 1. Võru Instituudi omatulu 2011-2022 aastatel.¹

Tugevused ja probleemid

Arengukavaperioodiks eesmärkide püstitamisel ja tegevuste kavandamisel lähtuti töögrupi hinnangutest hetkeseisule. Leiti, et muuseumides on pädev, abivalmis ja inspireeriv meeskond. Vana-Võromaa erilises kultuuriruumis on rohkelt võimalusi mitmekülgse ja unikaalse muuseumikogu loomiseks, hoidmiseks ja täiendamiseks. Loodud on kõrgetasemelised interjöörid, ekspositsioonid, näitused ja haridusprogrammid. Sisse on seatud head koostöösuhted nii teadlaste, haridusasutuste, kogukonna kui turismiettevõtjatega.

Suurimate probleemidena toodi välja tööjõu nappus, seda eelkõige turunduses, kogudega töötamisel ja hooajatöödel. Ühiste ürituste ja isegi põhitegevuste jaoks jääb seetõttu aega väheks. Raskusi on muuseumipedagoogidele koolituste leidmisega. Koolitusi vajatakse ka turundusest ja kommunikatsioonist ning aktiivõppemeetodite omandamiseks. Uuendada on tarvis koduleht ja haridusprogrammide valik. Museaalid, sh ajaloolised majad, on vaja heas korras hoida. Karilatsil ja Mõnistes tuleb parandada töötingimusi: on kitsas ja talviti külm.

Külastajate arvu tõstvate võimalustena nähti siseturismi suurenemist ja turismitaludega koostöö laiendamist, samuti tegevus- ja elamusõppe senisest enam pakumist, kasutades ka digilahendusi.

¹ Alates 2015. aastast rakendus teenustele käibemaks. Summad on näidatud käibemaksuga.

Ohtudena nimetati museaalide kahjustumist loodusnähtuste tõttu (tuul, vesi, linnud, närilised, äike jms), mis võivad tekitada vajaduse kasutada eelarvet ettenägematute kahjude tasandamiseks. Teise ohuna toodi välja konkureerivate muuseumide, turismitalude, keskkonnahariduskeskuste jms rohkus piirkonnas, mis võib viia omatulu vähenemisele, kui ei suudeta olla omanäoline ja atraktiivne.

Strateegia

Strateegia koosneb tunnuslausest, missioonist, visioonist, väärtustest ja eesmärkidest aastateks 2022-2026. Eesmärkide saavutamiseks on koostatud arengukava rakenduskava.

Tunnuslause

Väreti võro kultuuri lättide mano.

Missioon

Kogume iga muuseumi eripära arvestades Vana-Võromaal ja selle lähinaabruses kultuuriväärtuslikke esemeid ja vaimset teavet, säilitame ja uurime seda ning pakume külastajatele ja teistele huvilistele siinse kultuuripärandi kohta teavet ja elamusi, et säilitada kohalikke, eripärasesse kultuuriruumi kuuluvaid teadmisi ja oskusi.

Visioon

Oleme usaldusväärne üle-eestiliselt hästi tuntud ja väärtustatud mäluasutus, kust saab teaduspõhist teavet Vana-Võromaa kultuuriruumi ajaloo ja oleviku kohta. Muuseumide ajaloolised hooned on heas seisukorras nii eksponaatidena kui töökeskkonnana, rikkalikud mitmekülgsed hästi korrastatud museaalide kogud võimaldavad koostada köitvaid ekspositsioone ja pakkuda teadlastele ja kogukonnale partnerlust.

Väärtused

Võru keel ja kultuur. Vana-Võromaa muuseumid on ainukesed muuseumid, mis on keskendunud võru keele ning Vana-Võromaa ajaloo ja ainulaadse kultuuri uurimisele, arendamisele ja tutvustamisele.

Ajaloolised hooned ja kogud. Muuseumidel on autentsed hooned oma algupärasel paigas koos väärtuslike museaalide ja vaimse pärandiga. Muuseumides on Vana- Võromaal ja lähipiirkonnast pärit rikkalikud museaalide kogud.

Asjatundlikkus ja usaldusväärsus. Muuseumide töötajatel on arvestatav teadmiste ja pikaajaliste kogemuste pagas. Tehakse köitvaid ekspositsioone ja üritusi Vana-Võromaa ajaloo ja kultuuri tutvustamiseks ning ollakse hinnatud koostööpartneriteks.

Avatus ja koostöö. Muuseumid algatavad ja korraldavad valdkondlikke ettevõtmisi, tehes koostööd erinevate organisatsioonide, kogukondade ja isikutega, kes seisavad võru keele ja laiemalt kultuuri säilitamise ja arendamise eest või tunnevad selle vastu huvi. Muuseumid arvestavad oma töös kogukonna, haridusasutuste, huviliste ja teadlaste vajadustega.

Külastajate ja hea tööõhkkond. Muuseumid hindavad kõrgelt häid sõbralikke suhteid nii töötajate, külastajate kui partneritega ning töötavad nende sõlmimiseks ja hoidmiseks. Töötajad panustavad meeldiva ja inspireeriva tööõhkkonna loomisesse.

Eesmärgid

1. Oleme üle-eestiliselt tuntud külastuskoht.
2. Põhjalikud esinduslikud kogud on korras, täienemas ja teaduslikus kasutuses.
3. Haridustegevus on sisukas ja mitmekülgne.
4. Välja on arendatud uued suunad.
5. Organisatsioon on ühtne ja tegus.

Tegevused eesmärkide saavutamiseks

Lühendid: E- eesmärk; T- tegevus.

E-1. Oleme üle-eestiliselt tuntud turismisihtkoht.

- T-1.1. Muuseumide tegevuse aktiivne turundamine.
- T-1.2. Turisfirmadega koostöö sõlmimine ja hoidmine.
- T-1.3. Giididele muuseumide tutvustusürituste korraldamine.
- T-1.4. Turismimessidel osalemine. Teavitusmaterjalide uuendamine.
- T-1.5. Üksikkülastajatele ja kogukonna gruppidele elamuslike programmide väljatöötamine.
- T-1.6. Audiogiidi tehnilise lahenduse kasutusele võtmine ning materjalide väljatöötamine.
- T – 1.7. Muuseumide ajalooliste hoonete heas korras hoidmine.
- T-1.8. Karilatsi muuseumi rahvamaja korrastamine.

E-2. Põhjalikud esinduslikud kogud on korras, täienemas ja teaduslikus kasutuses.

- T-2.1. Etnograafiliste esemete koopiategemine programmides kasutamiseks.
- T-2.2. Lepitakse kokku lähiajaloo kogumise teemad ja põhimõtted.
- T-2.3. Kogumiskava uuendatakse iga-aastaselt.
- T-2.4. Kõik museaalid digiteeritakse ning tehakse üldsusele kättesaadavaks.
- T-2.5. Museaalide korrastamine ja vastavalt vajadusele konserveerimine.
- T-2.6. Valmistatakse ette nelja muuseumi ühishäälitus.
- T-2.7. Koostatakse nelja muuseumi ühine rändnäitus.

E-3. Haridustegevus on sisukas ja mitmekülgne.

- T-3.1. Luuakse või kinnistatakse koostöösuhted kõikide Vana-Võromaa omavalitsuste ja lasteaedade, koolide ja huvikoolidega.
- T-3.2. Lastele, noortele ja täiskasvanutele pakutakse elamuslike sisukaid näitusi, praktilisi tegevusi, üritusi ja programme nii muuseumis, veebis kui koostööpartnerite juures.
- T-3.3. Viiakse läbi küsitlused laste ja noorte, täiskasvanute ning haridusasutuste huvide väljaselgitamiseks
- T-3.4. Töötatakse välja huvidele ja õppekavadele vastavad programmid, üritused jms.
- T-3.5. Pakutakse koolidele abi õpilaste loovtööde ja uurimuslike tööde korraldamisel.
- T-3.6. Praktikavõimaluste pakkumine kutseharidusasutuste ja kõrgkoolide õppuritele.

T-3.7. Tegevuste kavandamise ja läbiviimisesse kaasatakse kogukond, seltsid, noorteorganisatsioonid jt kohalikud partnerid.

T-3.8. Tagasiside kogumine veebis ja kohapeal.

E-4. Välja on arendatud uued suunad.

T-4.1. Taluelu aktiivsem tutvustamine koostöös lepinguliste koostööpartneritega.

Tegevuse täpsustus: Sõlmitakse koostöölepped talunikega hobuste ja teiste koduloomade pidamiseks. Karilatsi ja Mõniste muuseumites ning Karilatsi muuseumi ümbruses viljapõldude harimiseks. Koostöö tulemusi tutvustatakse programmides ja aktiivsete tegevustena.

T-4.2. Mõniste vabaõhumuuseumis tutvustatakse mesindust.

T-4.3. Mõniste vabaõhumuuseumis uuritakse ja esitletakse varajase kaubateega seotud teavet.

T-4.4. Karilatsi muuseumi väliala elavdamiseks projekti tellimine ja ala kujundamine juhendatud ja iseseisvate tegevuste läbiviimiseks.

T-4.5. Karilatsi muuseumis pärimuspulmade korraldamise võimalusest teavitamine.

T-4.6. Kultuurikojas erinevate ajastute rõivaste rekonstruktsioonide esitlemine.

T-4.7. Kultuurikojas nõukogudeaegse väljapaneku koostamine koostöös teiste muuseumidega.

T-4.8. Kultuurikoja galeriis kunstinäituste korraldamine.

T-4.8. Kreutzwaldi muuseumi aia plaani koostamine ja aia väljaarendamine.

E-5. Organisatsioon on ühtne ja tegus.

T-5.1. Korraldatakse ühisüritusi, millest on kõikidel töötajatel võimalik osa võtta. (kord kvartalis)

T-5.2. Korraldatakse temaatilisi ühiseid koosolekuid (kord kuus?).

T-5.3. Korraldatakse töövarjupäevi oma ja teistes organisatsioonides.

T-5.4. Paindliku töökorralduse reeglite kehtestamine.

T-5.5. Koolitustel, konverentsidel, üritustel jms osalemine.

T-5.6. Luuakse ühine koduleht, mille sisu uuendatakse regulaarselt.

T-5.7. Koostatakse Vana-Võromaa muuseumide aastaraamat (vähemalt kord kolme aasta jooksul).

T-5.8. Jätkatakse Vana-Võromaa muuseumide uudiskirja väljaandmist.

Arengukava uuendamise kord

Arengukava uuendamise korraldamise eest vastutavad Võru Instituudi direktor ja muuseumiosakonna juhataja. Arengukava tegevuste läbiviimist ja eesmärkide saavutatust hindavad nad koos muuseumide juhatajatega igal aastal enne järgmise aasta eelarve koostamist, kaasates muuseumiosakonna töötajaid ja teadusnõukogu. Vajadusel korrigeeritakse eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevusi ning lisatakse uusi eesmärke ja nende saavutamiseks vajalikke tegevusi.

Uus arengukava koostatakse õigusaktidega ettenähtud korras ühe või mitme järgmise tingimuse korral:

a) arengukava perioodi lõppemine, b) Vana-Võromaa muuseumide visiooni muutumine c) eesmärkide ennetähtaegne saavutamine.

Rakenduskava 2024–2028

Lühendid: E – eesmärk, T – tegevus; WI – Võru instituut, WId – Võru Instituudi direktor; MOj– Muuseumiosakonna juhataja; MJ – muuseumide juhid, Mõ – Mõniste talurahvamuuseumi juhataja, Ka- Karilatsi vabaõhumuuseumi juhataja, Ku – Vana- Võromaa Kultuurikoja juhataja, Kr – Kreutzwaldi memoriaalmuuseumi juhataja.

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				2024	2025	2026	2027	2028	
E-1.	Oleme üle-eestiliselt tuntud turismisihtkoht.										
T-1-1	Muuseumide tegevuse aktiivne turundamine.	Turundusjuhi ametijuhendi väljatöötamine . Turunduspõhimõtete kokkuleppimine. Võimalusel turundusjuhi töölevõtmine.	Muuseumide teenuseid on saanud viis korda rohkem inimesi kui 2021. aastal	Muuseumid on Eestis, Lätis jt partnerriikides hästi tuntud.	Muuseumi külastas 16383 inimest.	x	x	x	x	x	WId , MOj
T-1-2	Turismifirmadega koostöö sõlmimine ja hoidmine.	Uuendatakse olemasolevaid koostöösuhteid . Messidel jt üritustel luuakse uusi koostöösuhteid. Teavitustegevused.	Igal muuseumil on koostöö vähemalt kahe turismifirmaga.	On loodud eeldused stabiilsemaks külastajate teevooks.	Kreutzwaldi ja Mõniste muuseumidel on koostööpartnerid, pandeemia tõttu on koostöö vähenenud	x	x	x	x	x	MOj, MJ
T-1-3	Giidide muuseumide tutvustusürituste korraldamine.	Korraldatakse muuseumide infopäev, millest teavitatakse turismifirmasid ja giidide ühendusi.	Infopäev on igal aastal läbi viidud.	Giididel on parem ülevaade muuseumide poolt pakutavast, külastajate arv tõuseb.	Giidide infopäevi pole korraldatud.	x	x	x	x	x	MOj

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
Oleme üle-eestiliselt tuntud turismisihikoht.											
T-1.4.	Turismimessidel osalemine.	Osaletakse kohalikel ja rahvusvahelistel messidel. Teavitusmaterjalid uuendatakse vastavalt vajadusele.	Vähemalt ühel kohalikul ja ühel rahvusvahelisel turismimessil osalemine aastas. Teavikud on igakordselt ajakohastatud.	Muuseumid on üle-eestiliselt ja rahvusvaheliselt paremini tuntud.	Osaleti Haridusmessil, Sibulateel, Setu Kuningriigi päevadel.	x	x	x	x	x	MOj
T-1.5.	Üksikkülastajatele ja kogukonna gruppidele elamuslike programmide väljatöötamine	Selgitatakse välja aktiivsed seltsingud jt kogukondlikud ühendused, keda teavitada. Koostatakse programmid.	Iga muuseum koostab aastas vähemalt ühe uue programmi ja teavitab sihtühmi. Külastajate arv tõuseb.	Muuseumikülastus on elamuslikum	Programmid on olemas, kuid vaja pakkuda uudseid elamusi	x		x		x	MJ
T-1.6.	Digi- jt tehniliste lahenduste kasutusele võtmine ning materjalide väljatöötamine	Selgitatakse välja maksimum ning tehnilised võimalused, rakendatakse programmides.	Iga muuseum koostab vähemalt ühe digi-vm tehnilist lahendust kasutava programmi 2024 ja 2026 kasutamiseks	Külastajad saavad oma tempos ja keeles mitmekülgset teavet leida, rahulolu tõuseb.	Kasutatakse ruutkoode jms, audiogiidi rahastamis võimalusi on uuritud.	x	x	x	x	x	Wld, MOj, MJ
T-1.7.	Muuseumide ajalooliste hoonete heas korras hoidmine.	Remondivajaduse hindamise ja säilituskavade koostamise kaasatakse spetsialistid. Eelarvesse kavandatakse vajalikud vahendid.	Spetsialistid on kaasatud, kavad koostatud, tööde järjekord kokku lepitud	Majad on heas korras, säilitatud järgmistele põlvkondadele	Hooneid on korrastatud vastavalt eelarve võimalustele	x	x	x	x	x	Wld

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
E-1. Oleme üle-eestiliselt tuntud turismisihtkoht.											
T-1.8.	Karilatsi muuseumi rahvamaja remontimine	Veevärgi ja sanitaarruumide korrastamine, vajadusel puurkaevu rajamine. Seinte soojustamine, vana fassaadi ennistamine, akende omaaegse ilme taastamine.	Projekt on tellitud, keskkonnateadlikult läbi viidud remont lõpetatud.	Rahvamaja saab aasta läbi kasutada haridusprogrammi pakumiseks ja ürituste läbiviimiseks.	Maja vajab remonti, sanitaarruumid pole üritustel kasutatavad	x	x	x	x	x	Wld, MOj, Ka
T-1.9.	Muuseumide töötajate töötingimuste parandamine.	Remonttööd tehakse vastavalt remonditaotluste heakskiitmisele ja vahendite eraldamisele.	Tööd on tehtud vastavalt taotluste heakskiitmisele.	Töötingimused on paranenud, ruumid on soojad, töötajate heaolu on suurenenud.	Osa ruume on väikesed või talvel külmad, planeering ei vasta töötajate vajadustele	x	x	x	x	x	Wld
E-2. Põhjalikud esinduslikud kogud on korras, täienemas ja teaduslikus kasutuses.											
T-2.1.	Lepitakse kokku lähiajaloo kogumise teemad ja põhimõtted.	Muuseumidevaheline töörühm kaalub argumente ja teeb otsused.	Lähiajaloo kogumise teemad ja põhimõtted on kokku lepitud ja tegutsemise aluseks võetud.	Kogud Võimaldavad kajastada seni käsitlemata perioodi, anda külastajatele uut infot.	Kogutud on rohkelt museaale, kuid tegevus vajab kooskõlastamist	x	x	x	x	x	MJ, MOj
T-2.2.	Museaalide korrastamine ja vastavalt vajadusele konserveerimine.	Museaalide seisundi hindamine, vajaduselt konserveerimine omal jõul või spetsialistide abiga.	Museaalid on korrastatud, vajadusel konserveeritud.	Heas korras museaalid võimaldavad pika-aegset kasutust.	Enamik museaale on korras	x	x	x	x	x	MJ

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
E-2. Põhjalikud esinduslikud kogud on korras, täienemas ja teaduslikus kasutuses.						20	21	22	23	24	
T-2.3.	Museaalid digiteeritakse nõuetekohaselt ning tehakse üldsusele kättesaadavaks.	Osaletakse vastavates projektides, otsitakse võimalusi nõuetekohaseks digiteerimiseks.	Nõuetekohane digiteeritus on kasvanud 20% võrra.	Museaalide kasutus laieneb ja on mugavam.	Digiteeritud on valdav enamik, kuid osa kujutisi ei vasta kaasaegsetele nõuetele.	x	x	x	x	x	MJ, MOj
T-2.4.	Abikogu täiendamine esemete ja museaalide koopiatega programmides ja näitustel kasutamiseks.	Kavasolevate näituste ja programmide jaoks tehakse museaalidest koopiad või kogutakse esemeid.	Näituste ja programmide jaoks on abikogus piisavalt materjali.	Näitused ja programmid on interaktiivsemad.	Abikogu on olemas, vajab täiendamist	x	x	x	x	x	MJ
T-2.5.	Valmistatakse ette ja viiakse läbi muuseumide ühishäitusi, sh rändnäitusi.	Kahel aastal valmistatakse näitusi ette, kolmandal aastal esitletakse avalikkusele.	Koostatakse vähemalt üks rändnäitus ja üks suurem kohalik näitus.	Muuseumid on paremini tuntud, koostööoskused paranevad.	Ühishäitust ei korraldata.	x	x	x	x	x	Wld, MOj
T-2.6.	Koostöötegemine haridusasutuste, teadlaste jt huvigruppidega	Koostöölepingute ja hea tahte lepingute sõlmimine ja rakendamine.	Sõlmitud ja rakendatud on vähemalt 10 lepingut.	Teaduspõhised kogud on kasutuses, teave levib.	Head koostöösuhted on alla kümne organisatsiooniga	x	x	x	x	x	Wld, MOj
E-3. Haridustegevus on sisukas ja mitmekülgne.											
T-3.1.	Luuakse või kinnistatakse koostöösuhted kõikide Vana-Võrumaa omavalitsuste ja lasteaedade, koolide ja huvikoolidega.	Korraldatakse info- ja arutelupäevi KOV ja haridusasutuste juhtidele, käiakse kohapeal ja üritustel teavet jagamas.	Vähemalt kord aastas korraldatakse infopäevad, aasta jooksul on käidud kohal kõikides omavalitsustes ja haridusasutustes, kellega on seni vähe kontakte.	Direktorid, õpetajad ja omavalitsusjuhid on teadlikud muuseumide pakutavast, isiklike suhete baasil koostöö paraneb.	Koostöösuhted on olemas Kr- 10, Ka - 30, Mõ - 10, Ku 19 asutusega. koostöö Antsla vallaga vajab suurendamist	x	x	x	x	x	MOj, MJ

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	20	20	20	20	
						2024	2025	2026	2027	2028	
E-3.	Haridustegevus on sisukas ja mitmekülgne.										
T-3.2.	Lastele, noortele ja täiskasvanutele pakutakse elamuslikke sisukaid näitusi, praktilisi tegevusi, üritusi ja programme muuseumis, veebis ja koostööpartnerite juures.	Valitakse teemad, meetodid ja esitlusviisid, töötatakse läbi algmaterjalid, koostatakse ja turundatakse uued näitused, õppekavakohtad programmid jms.	Iga muuseum pakub aastas vähemalt kaks uut programmi ning kolm näitust, praktilist tegevust ja üritust. Külastatavus tõuseb.	Külastajate rahulolu tõuseb, teadmised ja oskused paranevad.	Tegevusi ja näitusi on uuendatud järjepidevalt, vastavalt võimalustele ja vajadustele	x	x	x	x	x	MOj, MJ
T-3.3.	Viiakse läbi küsitlused laste ja noorte, täiskasvanute ning haridusasutuste huvide väljaselgitamiseks	Korraldatakse arutelu teemadest, mida küsitlus haarab. Koostatakse küsimustikud. Sõlmitakse kokkulepped sihtühmade esindajatega küsitluste levitamiseks. Analüüsitakse vastused.	Kord kolme aasta jooksul.	Muuseumide töötajatel on parem arusaam sihtühmade vajadustest, külastajate rahulolu tõuseb.	Küsitlust läbi ei viidud.	x	x	x	x	x	Wlj, MOj
T-3.4.	Praktikavõimaluste pakkumine kutsehari- dusasutuste ja kõrgkoolide õppuritele.	Iga-aastaselt teavitatakse praktikavõimalustest otsekontaktidega, messidel, haridusasutuste teabelehtedel.	Haridusasutusi on praktikavõimalustest teavitatud.	Museaalid on paremini uuritud. Tudengitel on parem ettekujutus tööst muuseumis.	Kultuuriko- jas ja Karilatsis oli praktikant.	x	x	x	x	x	MJ, MOj
T-3.5.	Tegevuste kavandamise ja läbiviimise- se kaasatakse kogukond, seltsid, noorteorgani- satsioonid jt kohalikud partnerid.	Kaardistatakse võimalikud koostööpartne- rid ning nende huvi ühistege- vusteks, tehakse koostööd.	Koostööpart- nerid on kaardistatud, igal muuseumil on nende- ga vähemalt kolm ühist tegevust või projekti aastas.	Muuseum on aktiivne ja hinnatud kogukonna liige.	Selliseid tegevusi oli Kr - 3, Mõ - 3, Ka - 4, Ku - 3	x	x	x	x	x	Wld, MOj, MJ

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
E-3. Haridustegevus on sisukas ja mitmekülgne.											
T-3.6.	Koolituste korraldamine huvirühmadele	Pakutakse ning viiakse läbi või vahendatakse autentsetes keskkonnas pärandkultuuriga seotud koolitusi täiskasvanutele	Vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui igas muuseumis kord aastas.	Rohkem täiskasvanuid on muuseumi infoväljas, teave pärimusest paraneb.	Koolitusi ei korraldata	x	x	x	x	x	MOj, MJ
T-3.7.	Tagasiside kogumine veebis ja kohapeal.	Kavandatakse ja rakendatakse tagasiside kogumise ja analüüsimise meetodika.	Suuline või kirjalik tagasiside on saadud pooltelt külastajatelt ning iga programmi kohta. Tagasiside analüüs ja järeldused on tehtud. Korduvkülastajate ja -programmide osalejate arv tõuseb.	Programmi de jms koostamisel on arvestatud tagasisidega, külastajate rahulolu tõuseb.	Tagasiside võetakse erineva meetodikaga, analüüsimiseks on vähe aega.	x	x	x	x	x	MOj, MJ
E-4. Välja on arendatud uued suunad.											
T-4.1.	Taluelu aktiivsem tutvustamine koostöölepinguliste koostööpartneritega.	Võimalusel sõlmitakse koostöölepped traditsiooniliste talutööde ja koduloomade tutvustamiseks Tulemusi tutvustatakse programmides ja aktiivsete tegevustena.	Koostöövõimalused on kaardistatud. Lepped on sõlmitud.	Programmid on huvitavamad, külastajad teavad taluelust rohkem.	Kohalike elanikega on koostööd tehtud, vajab laiendamist.	x	x	x	x	x	MOj, MJ
T-4.2.	Mõniste muuseumis tutvustatakse mesindust.	Hangitakse inventar mesilaste pidamiseks, kavandatakse ja viiakse ellu mesinduse tutvustamiseks vajalikud tegevused järgides ohutusnõudeid	Inventar on olemas, taru on asustatud, tegevused kavandatud ja läbi viidud.	Külastajad saavad uusi teadmisi ja oskusi.	On olemas näidistaru ja mõningaid mesindusega seotud museaale.	x	x	x	x	x	MOj, Mõ

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
						20	21	22	23	24	
						22	23	24	25	26	
						4	5	6	7	8	
E-4.	Välja on arendatud uued suunad.										
T-4.3.	Karilatsi muuseumi väliala elavdamine.	Projekti tellimine ja ala kujundamine juhendatud ja iseseisvate tegevuste läbiviimiseks.	Projekt on tellitud, ala kujundamist alustatud.	Muuseum on külastajatele atraktiivsem.	Väliala on kujundatud oma jõududega.	x	x	x	x	x	Wld, MOj, Ka
T-4.4.	Karilatsi muuseumis pärimuspulmade korraldamine.	Kodulehel teavitatakse Vana- Võromaa pärimuspulma korraldamise võimalustest, erinevate ajastute pärimuspulmade programmide väljatöötamine.	Teavitust on kodulehel, programmid välja töötatud.	Vana- Võromaa kultuuri-ruumi pärimus on kaasaegses kasutuses.	Pärimuspulmi on korraldatud, saanud hea tagasiside, vajab laiendamist.	x	x	x	x	x	Ka, MOj
T-4.5.	Kultuurikojas erinevate ajastute rõivaste rekonstruktsioonide esitlemine.	Ekspositsiooni rikastatakse Tamula kiviaja küti, Siksälä 14. sajandi naise ja Võru 19. sajandi naise rõivaste rekonstruktsioonidega.	Vähemalt üks rekonstruktsioon on valminud.	Püsinäitus on atraktiivsem.	Püsinäitusel ei ole rõivaste rekonstruktsioone	x	x	x	x	x	MOj, Ku
T-4.6.	Kultuurikojas nõukogudeaegse väljapaneku koostamine koostöös teiste muuseumidega	Püsinäitusele nõukogudeaja väljapaneku planeerimine, ettevalmistamine ja esemete kogumine.	Nõukogude perioodi väljapaneku plaan ja ettevalmistus on tehtud.	Perioodi materjalide kogumisega tegeletakse mõtestatult, ekspositsioonis kajastatakse perioodi elu-olu.	Nõukogude periood ei ole püsinäitusel kajastatud.		x	x	x	x	MOj, Ku

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	20	20	20	20	
						2024	2025	2026	2027	2028	
E-4.	Välja on arendatud uued suunad.										
T-4.7.	Kreutzwaldi muuseumi aia plaani koostamine ja aia väljaarendamine.	Koostatakse aia planeering, mis võtab arvesse kujunenud olukorda ja arvestab muuseumi-poolseid ettepanekuid.	Planeering on koostatud. Aed vastab 19. sajandi Võru linna-kodaniku aiale ja on kogukonna üritustele avatud.	Külastajatel on võimalik tutvuda 19. sajandi linnaaiaga, külastatavus suureneb.	Aed ei vasta ajaloolisele 19. saj. keskpäiga linnakodaniku aiale ja ei võimalda kogukonnal korraldada aias olulisi üritusi.	x	x	x	x		WId, MOj, Kr
E-5.	Organisatsioon on ühtne ja tegus.										
T-5.1.	Uue kodulehe loomine nelja muuseumi koostöös.	Töögrupi loomine. Kodulehe ülesehituse ja haldamiskorra kaasajastamine	Töögrupp on loodud, koduleht uuendatud.	Info on paremini kättesaadav. Muuseumid on paremini turundatavad.	Info halvasti leitav, kodulehe kujundus aegunud.	x	x				WId, MOj
T-5.2.	Korraldatakse ühisüritusi, millest on kõikidel töötajatel võimalik osa võtta.	Kord poolaastas kavandatakse muust tööst vaba päev, mida kasutatakse ühisüritusteks.	Ühisüritused toimuvad kord poolaastas.	Omavahe-line suhtlemine muutub tihedamaks, infovahetus paraneb, eetos on ühtsem.	Üritus toimus külastusjuhtideta	x	x	x	x	x	WId, MOj
T-5.3.	Korraldatakse ühiseid temaatilisi koosolekuid.	Muuseumide juhtgrupp koguneb regulaarselt aktuaalse teema käsitlemiseks.	Koosolekud toimuvad kord kvartalis.	Kujuneb ühine arusaam muuseumide tegevusest ja rõhuasetustest.	Kogunetakse vastavalt vajadusele.	x	x	x	x	x	MOj, MJ
T-5.4.	Korraldatakse töövarjupäevi oma ja teistes organisatsioonides.	Igale töötajale luuakse võimalus minna kolleegi tööd jälgima vähemalt üheks päevaks.	Vähemalt kord aastas on igast muuseumist käidud töövarjupäeval ja teisi vastu võetud.	Muuseumide töövõtted muutuvad ühtsemaks.	Käidud on vastavalt võimalusele, raske leida sobivat aega.	x	x	x	x	x	MOj, MJ

Nr.	EESMÄRK		MÕÕDIK	Oodatud tulemus	2021. a. seisund	Ajakava					Vastutaja
	Tegevus	Tegevuse täpsustus				20	21	22	23	24	
E-5.	Organisatsioon on ühtne ja tegus.										
T-5.5.	Koostatakse artiklid Vana-Võromaa muuseumide tegevuse kajastamiseks WI toimetiste sarjas.	Muuseumide kogutud teave arutatakse läbi ning otsustatakse, mida väljundina kajastada. Kirjutatakse artiklid WI toimetistesse ja avaldatakse.	Vähemalt kord viie aasta jooksul kajastab WI toimetised muuseumi temaatikat.	Tekib ajalooline ülevaade muuseumide tähtsamatest tegevustest ja teabest.	Muuseumide teemalist kogumikku pole välja antud.		x				WI d, MO j
T-5.6.	Laiendatakse Vana-Võromaa muuseumide uudiskirja lugejaskonda.	Muuseumid jagavad aktiivselt teavet uudiskirja olemasolu kohta. Trükitakse näidiseks emplarid uudiskirja tutvustamiseks	Uudiskirja saajate hulk kasvab vähemalt 10% aastas.	Muuseumide tegevus on laiemalt kajastatud, külas-tajad teavitatud	Uudiskiri saadetakse 100 aadressile, sh listid.	x	x	x	x	x	MO j, MJ